

Tájékoztató a duális képzésről

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (továbbiakban: Szkt.), illetve a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 12/2020. (II. 7.) kormányrendelet (továbbiakban: Szkr.) határozzák meg a megújult duális képzés szabályozási kereteit. A Szakmajegyzék szerinti szakmák elsajátítása 2020 szeptemberétől duális képzés keretében, szakképzési munkaszerződéssel zajlik.

Az új jogszabályi keretek komoly lehetőséget jelentenek a cégek számára, hogy saját kézbe vegyék a munkaerő-utánpótlást és -képzést. A duális képzőhelynek meg kell terveznie a képzés folyamatát és módszertanát, a minőségbiztosítást és annak működtetését.

A kibővült keretek között azonban még nagyobb hangsúlyt kap a szakképző intézménnyel való kölcsönös együttműködés, melynek keretében **a szakképző intézménynek is vannak -az alábbiakban felsorolt- feladatai:**

- Egyeztetni a duális képzőhellyel a szakirányú oktatás kapcsán az intézmény és a duális partner által oktatott tananyagokat.
- Előkészíti az együttműködési és az éves keretmegállapodást.
- A jóváhagyott éves keretmegállapodás alapján a duális képzőhellyel közösen kidolgozza a közös képzési programot.
- A közös képzési programot a szakmai programjába beépíti és nyilvánosságra hozza.
- Tájékoztatja a tanulókat/képzésben résztvevőket a duális képzés lehetőségeiről, a szakképzési munkaszerződés adta jogokról és kötelezettségekről az alábbi tájékoztató alapján. (Az alábbi általános tájékoztatót írásban is a tanulók rendelkezésére bocsátja).
- Részt vesz az (előzetes) kiválasztási eljárásban.
- A szakképzési munkaszerződés tanuló és duális képzőhely általi aláírását követően a valós oktatás kezdete előtt rögzíti a duális képzőhely adatait a KRÉTA duális modulban, valamint a tanuló jogviszony adatainál rögzíti a szakképzési munkaszerződés létrejöttét.
- A duális képzés időtartama alatt folyamatosan kapcsolatban van a duális képzőhellyel, visszajelzéseket ad.
- A tanulók értékelésekor figyelembe veszi a duális képzőhely értékelési javaslatait, tapasztalatait, egyeztet a tanuló végső értékeléséről.

A szakirányú oktatás

A szakirányú oktatás a tanulók számára szakképző intézményben vagy szakképzési munkaszerződéssel duális képzőhelyen szervezhető meg.

Duális képzőhelyen a szakirányú oktatás követelményeire való felkészítéshez szükséges tárgyi eszközöket és a vonatkozó jogszabályban meghatározott végzettséggel és képzettséggel rendelkező oktatókat, valamint további személyi feltételeket a duális képzőhely biztosítja. A szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programot a duális képzőhely és a szakképző intézmény közösen alakítja ki.

Kamarai garanciavállalás

Amennyiben a szakképző intézmény környezetében duális képzésben való részvételre nincs lehetőség, akkor a gazdasági kamara közreműködése (kamarai garanciavállalás) alapján nyílik lehetőség a szakirányú oktatás szakképző iskolában történő megszervezésére. A szakképző intézmény csak a kamarai garanciavállalás birtokában gondoskodhat a tanuló szakirányú oktatásáról.

Fontos! *A szakképző intézmény minden tanév szeptember 30. napjáig megkéri a kamarai garanciavállalást!*

A szakirányú oktatásban való részvétel kötelező, a szakirányú oktatásról történő mulasztást a tanulóknak pótolniuk szükséges.

Fontos! *A tanuló szakirányú oktatás keretében mind a duális képzés keretében és mind a szakképző intézményben csak a szakirányú oktatáshoz kapcsolódóan meghatározott feladat ellátására kötelezhető és csak egészséges, biztonságos körülmények között foglalkoztatható.*

Duális képzőhelyen szervezett szakirányú oktatás helyszíne

A duális képzőhely által működtetett tanműhely személyi feltételeiről a duális képzőhely gondoskodik:

- tanműhelyvezetőről, aki ezt a tevékenységet más munkaköre mellett is elláthatja,
- megfelelő végzettségű és képzettségű gyakorlati oktatóról, oktatókról, továbbá
- a termelő-szolgáltató tevékenység előkészítéséhez szükséges műszaki, fizikai dolgozókról.

A munkahelynek meg kell felelnie a tűz-, baleset-, munka- és környezetvédelmi előírásoknak.

Ha egy duális képzőhely több tanuló szakirányú oktatását szervezi meg munkahelyi körülmények között, köteles felelős személyt megbízni a tanulók szakirányú oktatásának figyelemmel kísérésére, aki ezt a tevékenységet munkája mellett is elláthatja.

A duális képzőhely és a szakképző intézmény közös képzési programja

A képzési programot a szakképző intézmény a duális képzőhellyel közösen alakítja ki úgy, hogy az tartalmazza:

- a tananyagelemek oktatásának a szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti megosztását, valamint
- a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjait.

A közös képzési programban meg kell határozni a szakirányú oktatás előkészítésére, szervezésére és lebonyolítására vonatkozó szabályokat.

A duális képzőhely, a szakképző intézmény és a Centrum a közös képzési program kidolgozásával egyidejűleg együttműködési megállapodást és éves keretmegállapodást köt. Az éves keretmegállapodásnak tartalmaznia kell a közös képzési programban megjelölt tantárgyak nevét és duális képzőhelyen oktatandó óraszámát.

A duális képzőhely szakirányú oktatással összefüggésben jelentkező feladatai:

- kezdeményezi – nyilvántartás hiányában – a kamarai nyilvántartásba vételt,
- biztosítja a szakirányú oktatáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket,
- minőségirányítási rendszert működtet vagy legalább a gazdasági kamara által kidolgozott szempontrendszerben meghatározott minőségi követelményeknek megfelel,
- megkötöi a szakképzési munkaszerződést a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel,
- biztosítja az Szkt.-ban meghatározott juttatásokat,
- tanuló, illetve a képzésben résztvevő személy javára felelősségbiztosítást köt,
- a szakképző intézménnyel közösen alakítja ki a szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programot, amely tartalmazza:

- a tananyagelemek oktatásának a szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti megosztását,

- valamint a szakképző intézmény és a duális képzőhely általi közös értékelés és minősítés szempontjait,

- kapcsolatot tart a területileg illetékes gazdasági kamarával, szakképző intézménnyel, szülőkkel,

- a regisztrációs és tanulmányi rendszerben – a szakirányú oktatásával összefüggésben – rögzíti:

- a szakmai tevékenységeket, annak helyszínét, ha az eltér a duális képzőhely nyilvántartásba vett székhelyétől vagy telephelyétől,

- a szakmai tevékenységre fordított időt,

- a tanuló értékelését és

- a tanuló részvételét és mulasztását a szakirányú oktatás során.

A szakképzési munkaszerződés

A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megkötését megelőzően a tanulók számára kiválasztási eljárást folytathat le.

A kiválasztási eljárás során a munkáltató az Mt. rendelkezéseinek figyelembevételével

- a tanulótól, illetve a képzésben részt vevő személytől olyan nyilatkozat megtételét vagy személyes adat közlését követelheti, amely a munkaviszony létesítése, teljesítése, megszűnése (megszüntetése) vagy az Szt.-ből származó igény érvényesítése szempontjából lényeges,
- a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel szemben olyan alkalmassági vizsgálatot alkalmazhat, amelyet munkaviszonyra vonatkozó szabály ír elő, vagy amely munkaviszonyra vonatkozó szabályban meghatározott jog gyakorlása, kötelezettség teljesítése érdekében szükséges.

A fenti adatokkal kapcsolatos adatkezeléséről a munkáltató az érintettet írásban tájékoztatja.

Fontos! A szakképző intézmény és a duális képzőhely nem szedhet térítési díjat és tandíjat a szakirányú oktatás szakképzési munkaszerződés keretében folyó része után.

A szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanuló után járó családi pótlékot nem kell szüneteltetni, mert nem minősül jövedelemnek/rendszeres jövedelemnek.

A szakképzési munkaszerződés megkötése

Szakképzési munkaszerződés azzal a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel köthető, aki a szakmára előírt egészségügyi feltételeknek és pályaalkalmassági követelményeknek megfelel.

A szakképzési munkaszerződés megkötésével a tanuló és a duális képzőhely között munkaviszony jön létre.

Szakképzési munkaszerződés

- a szakirányú oktatás időtartamára vagy
- évente legfeljebb két alkalommal, egyenként legalább kettő és legfeljebb tizenkettő hét, de éves szinten összesen legfeljebb tizenkettő hét határozott időtartamra.

Fontos! A tanuló egyidejűleg csak egy szakképzési munkaszerződéssel rendelkezhet.

A szakképzési munkaszerződést, annak módosítását és felmondását írásba kell foglalni. A szakképzési munkaszerződés tartalmát a felek közös megegyezéssel módosíthatják. A szakképzési munkaszerződés alanya munkavállalóként a tizenötödik életévét betöltött tanuló is lehet.

A szakképzési munkaszerződés megkötésére – eltérő rendelkezések hiányában – az Mt.-nek a munkaszerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni, amely alapján a

- *munkáltató* alatt a duális képzőhelyet,
- *munkavállaló* alatt a tanulót, illetve a képzésben résztvevő személyt kell érteni.

A szakképzési munkaszerződés megkötésével

- **a tanuló**
 - elfogadja a szakirányú oktatásban való részvétel feltételeit és
 - kötelezettséget vállal a duális képzőhely irányítása szerint a szakirányú oktatásban való részvételre, valamint
 - kötelessége, hogy betartsa a duális képzőhelyen a munkavállalóra vonatkozó előírásokat, kötelezettségeket,
- **a duális képzőhely pedig**
 - vállalja a tanuló szakirányú oktatáson való foglalkoztatását és oktatását, továbbá
 - kötelezettséget vállal a törvényben meghatározott juttatások nyújtására.

Fontos! Duális képzőhelyen a tanuló oktatására a megfelelő végzettséggel és gyakorlattal rendelkező, kijelölt személy gyakorolja az oktatói jogokat és teljesíti a kötelezettségeket.

A szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér és egyéb juttatások

- A tanuló a szakképzési munkaszerződés alapján végzett munkáért havonta közvetlenül nyújtott pénzbeli juttatásként *munkabérre* jogosult.
- A szakképzési munkaszerződés alapján kifizetett munkabér havi mértékének minimumát és maximumát az Szkr. határozza meg, amely szerint a szakképzési munkaszerződés alapján kifizetett munkabér havi mértékének összege – a tanuló és a duális képzőhely megállapodása alapján a szakirányú oktatás központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott önköltségének egyhavi összege, de legfeljebb 168%-a (Ez 2022-ben és 2023-ban a 100.000 és 168.000 forint közötti összeget jelent.)
- A szakképzési munkabérből kizárólag társadalombiztosítási járulékot (18,5%) vonnak (munkáltatót és munkavállalót terhelő egyéb járulékok, adók nincsenek).
- A munkabér megállapításánál figyelembe kell venni a tanuló szakmai felkészültségét és tanulmányi eredményeit.
- A szakképzési munkaszerződésben kell meghatározni a tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt az Szkr. alapján megillető munkabér összegét.
- A munkabért a tanuló fizetési számlájára utólag, a tárgyhót követő hónap 10. napjáig történő átutalással kell teljesíteni.

- A tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt egyéb juttatásként megilletik a duális képzőhelyen a tanuló által választott szakmához szükséges szakképzettséggel betöltött munkakörben foglalkoztatottak részére biztosított juttatások (munkaruha, kedvezményes étkeztetés, útiköltség-térítés, egyéni védőfelszerelés, cafeteria, csekély értékű ajándék). De legfeljebb évente a szakirányú oktatás központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott önköltsége egyhavi összegének 168%-áig kell biztosítani. (maximum: 168 000 Ft-ig). Az egyéb juttatásra a tanuló az általa ledolgozott napokra tekintettel arányosan jogosult.
- A tanulót megillető munkabér és egyéb juttatások a szakképzési munkaszerződés hatálybalépésének napjától, teljes hónapra illetik meg.
- Ha a szakképzési munkaszerződés a tanév megkezdése után, hónap közben jön létre vagy szűnik meg, a tanuló részére, a teljes hónapra megállapított munkabér és egyéb juttatások időarányos része illeti meg.

Fontos! A tanuló számára meghatározott munkabért és egyéb juttatásokat a tanuló igazolatlan mulasztásával arányosan csökkenteni kell.

A tanuló a szakképzési munkaszerződés időtartama alatt a társadalombiztosítás ellátásaira való jogosultság szempontjából

- munkaviszonyban foglalkoztatott biztosítottnak minősül,
- a munkaviszony időtartama nyugellátásra jogosító szolgálati időnek,
- a munkabére nyugdíjalapot képező jövedelemnek számít.

Munka- és pihenőidő

- A napi munkaidő maximum 8 óra - 18 év felett, kiskorú/fiatal munkavállaló (18 év alatt) esetén maximum napi 7 óra
- A napi szakirányú oktatást 6 és 22 óra között kell megszervezni.
- A szakirányú oktatás befejezése és a következő napi szakirányú oktatás vagy közismereti oktatás megkezdése között legalább 16 óra folyamatos pihenőidőt kell biztosítani.
- Pihenőidő (amely beleszámít a szakirányú oktatási időbe):
 - négy és fél óra felett min. 30 perc
 - hat óra felett min. 45 perc megszakítás nélküli szünet.
- Heti pihenőnapokon és munkaszüneti napokon, valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a duális képzőhely a tanulót csak a rendeltetése folytán e napokon is működő szakirányú oktatási helyen veheti igénybe, úgy, hogy lehetőség szerint a következő szakirányú oktatási napon ugyanolyan mértékben szabadidőt kell biztosítani.
- A tanuló számára rendkívüli munkaidő nem rendelhető el.

Szabadság

- A tanulókat/képzésben résztvevőket szabadság illeti meg: tanulói jogviszonyban évente (gazdasági év) 45 nap, felnőttképzési jogviszonyban évente 30 nap.
- A szabadság kiadásánál figyelemmel kell lenni az őszi, téli, tavaszi és nyári szünet rendjére. A nyári szünetben legalább 15 munkanap szabadságot a tanuló kérésének megfelelő időpontban *egybefüggően* kell kiadni.
- A szabadságot a munkáltató adja ki, de mindkét fél érdeke, hogy a tanuló megfelelő időpontban vegye ki ezeket.
- A szakmát tanulót a szabadság tartamára távolléti díj illeti meg. A távolléti díjat az esedékessége időpontjában érvényes munkabér figyelembevételével kell megállapítani.

A tanuló azzal, hogy szakképzési munkaszerződést kötött, – a kivételt jelentő munkanapoktól eltekintve – minden munkanapon szakirányú oktatáson vesz részt. Amennyiben a tanuló a közös képzési programban meghatározott óraszámot és a szabadságát is letöltötte, és még maradt a tanévből munkanap, akkor azt a duális képzőhelyen kell töltenie. Ezekben a munkanapokon is kizárólag a szakirányú oktatáshoz kapcsolódóan meghatározott feladat ellátására kötelezhető.

Betegszabadság

- A munkáltató a tanuló számára a betegség miatti keresőképtelenség tartamára – a munkajogi és társadalombiztosítási szabályok értelmében – naptári évenként tizenöt munkanap betegszabadságot ad ki.
- Évközben kezdődő munkaviszony esetén a munkavállaló a betegszabadság arányos részére jogosult.
- A betegszabadságot a munkaidő-beosztás szerinti munkanapokra kell kiadni. Erre az időre távolléti díj jár, melynek mértéke a munkabér 70%-a. A betegszabadság tekintetében a fél napot elérő töredéknapp egész munkanapnak számít.
- A tanuló betegszabadságot meghaladó idejére a társadalombiztosítási jogszabályok szerint táppénzre jogosult.

Mulasztás a szakirányú oktatásról

A tanuló a szakirányú oktatásáról történő mulasztását a keresőképtelenségről jogszabályban meghatározottak szerint kiállított igazolással (táppénzes igazolás) a duális képzőhely felé igazolja.

Fontos! A tanuló a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt mind az intézményi mind a duális képzőhelyi szakirányú oktatásról való távolmaradását a duális képzőhelyen leadott táppénzes igazolással igazolhatja.

Mentesítés a munkavégzési kötelezettség alól

- A közismereti és az olyan oktatási napokon, amikor a szakirányú oktatáshoz kapcsolódó tananyagelemet a közösen elfogadott képzési programja szerint a szakképző intézmény végzi.
- A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a tanulmányi versenyre a szakképző intézmény által szervezett felkészítésben, illetve versenyen vesz részt.
- A szakképző intézmény által szervezett olyan rendezvény napján, amelyen minden tanuló, illetve képzésben részt vevő személy részvétele kötelező.
- A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy vizsgája napján és a vizsgát közvetlenül megelőző három munkanapon.
- Minden olyan esetben, amikor a munkajogi szabályok szerint a munkavállaló mentesül a munkavégzési kötelezettség alól.
- Érettségi vizsgatárgyanként – az érettségi vizsga napját is beszámítva – négy munkanapra.
- Ezekre a mentességekre munkanapokon jogosult a tanuló.

A szakképzési munkaszerződés megszüntetése

A szakképzési munkaszerződés megszüntethető

- közös megegyezéssel a közös megegyezésben megjelölt nappal,
- felmondással a felmondás közlésétől számított tizenötödik nappal,
- azonnali hatályú felmondással az azonnali hatályú felmondás közlésének napjával.

A tanulói, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnéséről a szakképző intézmény haladéktalanul értesíti a tanulói, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnésének napjáról a duális képzőhelyet.

A tanuló értékelése és minősítése

A tanuló teljesítményét a tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel kell értékelni, félévkor és a tanítási év végén pedig osztályzattal kell minősíteni. Amennyiben a szakirányú oktatást a duális képzőhely végzi, a szakirányú oktatással összefüggésben a tanuló teljesítményét, előmenetelét a duális képzőhely az iskolai oktatóval közösen értékeli és minősíti.

A duális képzőhely szakirányú oktatáshoz kapcsolódó elektronikus dokumentálása

A duális képzőhely és a szakmát tanuló szakirányú képzésben történő együttműködésének dokumentálása a KRÉTA regisztrációs és tanulmányi rendszerben, elektronikusan történik.

A KRÉTA-ban rögzített adatoknak tartalmazniuk kell:

- a szakmai tevékenységeket,
- változó képzőhely esetén annak helyszínét,
- a szakmai tevékenységre fordított időt,
- a tanuló értékelését, részvételét és mulasztását a szakirányú oktatásban.

Saját munkavállaló képzése

Ha a képzésben részt vevő személy a szakmai oktatásban párhuzamosan fennálló, foglalkoztatásra irányuló jogviszonya mellett vesz részt, és ezen jogviszonyában az őt foglalkoztató tevékenysége kapcsolódik az adott szakma ágazatához, a szakirányú oktatás az őt foglalkoztatónál is teljesíthető.

Ebben az esetben a szakirányú oktatás időtartamára a felek választásuk szerint:

- szakképzési munkaszerződést kötnek, ha annak feltételei egyébként fennállnak,
- vagy a képzésben részt vevő személy meglévő munkaszerződését, illetve kinevezését módosítják.